

O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O`RTA MAXSUS TA`LIM VAZIRLIGI
NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI

MAXSUS PEDAGOGIKA

TESTLAR TO'PLAMI

Bilim sohasi: 100000-TA'LIM.

Ta'lim sohasi: 140000-O'QITUVCHILAR TAYYORLASH VA PEDAGOGIKA FANI.

Bakalavriat yo'nalishi: 5141800 - PP, 5141600 - BTSTI yo'nalishlari uchun.

NAMANGAN

Tuzuvchi:

o'qituvchi A. Xusanov

Taqrizchilar:

p.f.n. dotsent A. Satarov

p.f.n. dotsent M. Nishanov.

Annotatsiya

Mazkur testlar to'plami pedagogika fakul'teti 5141600-Boshlang'ich ta'lim va sport tarbiyaviy ish yo'nalishi; 5140800-Pedagogika-psixologiya yo'nalishi IV kurs talabalari uchun mo'ljallangan bo'lib, bo'lajak o'qituvchi-murabbiy tomonidan maxsus pedagogika, defektologiya asoslari, pedagogik korrektsiya, korrektsion ishlar metodikasi, logopediya asoslari fanlaridan olingan bilimlarni yanada mustahkamlashga yordam beradi.

Mazkur maxsus pedagogikaga oid bo'lgan testlar to'plami pedagogika-psixologiya kafedrasining 2011 yil 24 noyabrdagi yig'ilishida ma'qullangan.

**NamDU o`quv-uslubiy kengashining 2011 yil 29 noyabrdagi yig`ilishida
nashrga ruxsat etilgan.**

© NamDU, Pedagogika-psixologiya, 2011 yil

SO‘Z BOSHI

Mamlakatimiz istiqboli, xalqimizning ertangi kuni ko‘p jixatdan farzandlarimizning qanday tarbiya olishiga bog‘liq. “Ta’limni tarbiyadan, tarbiyani ta’limdan ajratib bo‘lmaydi – bu sharqona qarash, sharqona hayot falsafasi”, - deya alohida ta’kidlagan edi Yurtboshimiz. Mamlakatimizda ta’lim sohasida o‘tkazilayotgan barcha islohotlarning asosiy maqsadini Prezident Islom Karimov aytganidek qisqa, lo‘nda ifodalash mumkin. “Bizga bitiruvchilar emas, maktab ta’lim-tarbiyasini ko‘rgan shaxslar kerak”. Insonparvar demokratik jamiyatni qurayotgan O‘zbekiston sharoitida amalga oshirilayotgan ta’lim-tarbiya ma’naviy barkamol, ruhan tetik, mustaqil fikrlash va ishlash qobiliyatiga ega bo‘lgan, zamon talabiga javob beradigan komil insonni shakllantirishga yo‘naltirilgan. Zotan “Faqatgina chinakam ma’rifatli odam inson qadrini, millat qadriyatlarini, bir so‘z bilan aytganda, o‘zligini anglash, erkin va ozod jamiyatda yashash, mustaqil davlatimizning jahon hamjamiyatida o‘ziga munosib obro‘li o‘rinni egallashi uchun fidoiylilik bilan kurashishi mumkin”. Shuning uchun ham mamlakatimizda mustaqillik sharoitida ijtimoiy hayotning barcha sohalari kabi ta’lim tizimini isloh qilinishiga aloxida e’tibor qaratildi. “Ta’lim to‘g‘risida” gi Qonunning va “Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi”ning ishlab chiqilishi buning isbotidir. Bizda joriy etilgan ta’lim tizimining bosh maqsadi ham aynan shu har tomonlama etuk shaxsni voyaga etkazish.

Muxtaram talaba-yoshlar! Bugun Respublikamiz oliy o‘quv yurtlarida Reyting tizimiga muvofiq «Oraliq» va «Yakuniy nazorat» jarayonida o‘zlashtirilgan bilimlarni aniqlashning test vositasidan keng foydalanishga kirishildi. Bunda zamonaviy axborot markazi va komp’yuter texnologiyasidan foydalanish, o‘zlashtirilgan bilimlarni tekshirib ko‘rish yaxshi samara beradi. Ushbu to‘plam boshlagan ishimizning dastlabki debochasi bo‘lib, bo‘lajak o‘qituvchi-murabbiy tomonidan maxsus pedagogika, defektologiya asoslari, pedagogik korrektsiya, korrektsion ishlar metodikasi, logopediya asoslari fanlaridan olingan bilimlarni yanada mustahkamlashga yordam beradi. To‘plamda har bir soha bo‘yicha uchtdan variant, 36 tadan test savollari va uning javoblari berilgan

bo‘lib, javoblar kalitini berishni joiz topmadik. Zero savollarning to‘g‘ri javobini topishda birinchidan, mantiqiy fikrlash; ikkinchidan; maxsus pedagogika va uning tarmoqlariga oid asosiy va qo‘shimcha adabiyotlar, mashhur pedagog - defektolog olimlarning turli davrlarda yaratgan asarlari, O‘zbekistonda uzluksiz ta‘lim tizimi islohotlariga oid tegishli adabiyotlarni mustaqil mutolaa qilish, ma‘ruza, amaliy, seminar va laboratoriya mashg‘ulotlarida, bahs-munozaralarda faol ishtirok etish talab etiladi. Mazkur testlar to‘plami pedagogika fakul’teti 5141600-Boshlang‘ich ta‘lim va sport tarbiyaviy ish yo‘nalishi; 5140800-Pedagogika-psixologiya yo‘nalishi IV kurs uchun mo‘ljallangan.

Ushbu to‘plamni yaratishda K.Q. Mamedov, M. I. Sag‘atov **Oligofrenopedagogika**, O‘qituvchi nashriyoti, Toshkent, 1994 y; V. Raxmanova **Maxsus pedagogika**, G‘.G‘ulom nashriyoti, Toshkent; M. Ayupova **Logopediya asoslari**, Fan nashriyoti, Toshkent, 2007 yil; R. Ishmuxamedov, A. Abduqodirov, **Ta‘limda inavatsion texnologiyalar**, Iste‘dod jamg‘armasi, Toshkent, 2008 yil; R. Ishmuxamedov, A. Abduqodirov, **Tarbiyada inavatsion texnologiyalar**, Iste‘dod jamg‘armasi, Toshkent, 2010 yil; M.X.To‘xtaxo‘jaeva va boshqalar **Pedagogika**, Faylasuflar milliy jamiyati nashriyoti, Toshkent, 2010 yil; M.N. Aminov **Tarbiya entsiklopediyasi**, Toshkent, 2010 yil; M. Asqarova, S. Matchonov **Kichik yoshdagi bolalar nutqini o‘stirish**, O‘zbekiston nashriyoti, Toshkent, 2001 yil; U. Fayzieva **Maktabgacha yoshdagi eshitishda muammosi bo‘lgan bolalar ta‘limi**, Ilm ziyo nashriyoti, Toshkent, 2006 yil; L.S. Volkova **Logopediya** Prosveshenie, Moskva, 1989 yil; F.F. Rau **Metodika obucheniya proiznosheniyu v shkole gluxix**, Prosveshenie, Moskva, 1981 yil; M. A. Povalyaeva **Spravochnik logopeda**, Feniks, Rostov-na-Donu, 2007 yil kabi maxsus pedagogikaga oid adabiyotlardan keng foydalanildi.

Bu o‘rinda shuni alohida ta‘kidlaymizki, mazkur to‘plam ayrim kamchilik va nuqsonlardan holi bo‘lmasligi mumkin. Shu bois bildirilgan taklif, fikr-mulohazalar uchun oldindan minnatdorchilik bildiramiz.

Muallif

“Defektologiya asoslari”, fanidan test savollari

I-variant

1. Defektologiya qanday fan:

- A) Eshitishida nuqsoni boʻlgan bolalar bilan shugʻullanadigan fan;
- B) Koʻrishida nuqsoni boʻlgan bolalar bilan shugʻullanadigan fan;
- V) Nutqida nuqsoni boʻlgan bolalar bilan shugʻullanadigan fan;
- G) Jismoniy va ruhiy rivojlanishida nuqsoni boʻlgan bolalar taʼlim-tarbiyasi bilan shugʻullanadigan fan.

2. Defektologiya fanining asosiy vazifasi nimadan iborat.

- A) Rivojlantirishish diagnostikasi, tashxis qoʻyishdan;
- B) Bolaning taʼlim-tarbiyasi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish;
- V) Maxsus yordamga muxtoj bolalarning ijtimoiy adaptatsiya, reabilitatsiya, kompensatsiyasini amalga oshirish;
- G) Maxsus muassasalarga bolalarni saralash.

3. Defektologiya fanining qaysi yoʻnalishlari mustaqil fan sifatida ajralib chiqqan:

- A) Surdopedagogika; B) Tiflopedagogika; V) Oligofrenopedagogika;
- G) Logopediya, surdopedagogika, tiflopedagogika oligofrenopedagogika.

4. eshitishida nuqson boʻlgan bolalar qaysi guruxlarga tavsiflanadi.

- A) Kar; B) Zaif eshituvchi;
- V) Kech kar boʻlib qolgan bolalar; G) Barcha javoblar toʻgʻri.

5. Tibbiy-pedagogik komissiyada nechta mutaxasis ishtirok etadi.

- A) 4 nafar mutaxasis ishtirok etadi; B) 6 nafar mutaxasis ishtirok etadi;
- V) 7 nafar mutaxasis ishtirok etadi; G) 8 nafar mutaxasis ishtirok etadi.

6. Kasb-xunarga yoʻnaltiruvchi tashxis markazida nechta mutaxasis faoliyat koʻrsatadi.

- A) 4 nafar mutaxasis ishtirok etadi; B) 6 nafar mutaxasis ishtirok etadi;
- V) 7 nafar mutaxasis ishtirok etadi; G) 8 nafar mutaxasis ishtirok etadi.

7. Oligofrenopedagogika qanday fan?

- A) Oligofren bolalarning ta`lim-tarbiyasi bilan shug'ullanadigan fan;
- B) Eshitishi nuqsonli bolalar bilan shug'ullanadigan fan;
- V) Ko`rishi nuqsonli bolalar ta`lim-tarbiyasi bilan shug'ullanadigan fan;
- G) Nutqi nuqsonli bolalar ta`lim-tarbiyasi bilan shug'ullanadigan fan.

8. O`zbekiston Respublikasi ta`lim to`g`risidagi qonunning qaysi moddasi maxsus yordamga muxtoj nuqsonli bolalarga ajratilgan.

- A) 40-moddasi; B) 68-moddasi;
- V) 23-moddasi; G) 15-moddasi.

9. Korrektsiya bu:

- A) Ta`lim-tarbiya berish; B) Nuqsonlarni tuzatish, yumshatish;
- V) Ta`lim-tarbiya olish; G) Bir analizator faoliyatini ikkinchisiga yuklatish.

10. Kompensatsiya bu:

- A) Nuqsonlarni tuzatish bartaraf etish;
- B) Bir analizator faoliyatini ikkinchisiga yuklatish;
- V) Bir analizator faoliyatini ikkinchisi bajarishi yoki to`ldirishi;
- G) Bolalarni ijtimoiy adaptatsiyasini amalga oshirish;

11. Ijtimoiy adaptatsiya bu:

- A) Maxsus yordamga muxtoj bolalarni mustaqil, xamma qatori yashab ketishini ta`minlash;
- B) Boladagi nuqsonni tuzatish jarayoni;
- V) Yordamga muxtoj bolani ijtimoiy xayotga ko`niktirish;
- G) Bolalarni kelgusi turmush jarayondariga ko`niktirish.

12. Defektologiya fanining predmeti bu:

- A) Barcha javoblar to`g`ri; B) Eshitishda nuqsoni bo`lgan bolalar;
- V) Ko`rishda nuqsoni bo`lgan bolalar; G) Nutqida nuqsoni bo`lgan bolalar.

13. Maxsus muassasalarda ta`lim-tarbiya ishlaridan tashqari.,

- A) Korrektsiya, kompensatsiya, adaptatsiya, reabilitatsiya ishlari amalga oshiriladi; B) Xayotga moslashtiriladi;
- V) O`quvchilar shaxsi shakllantiriladi; G) Barcha javoblar to`g`ri.

14. Yordamchi maktabda ta`limning vazifasi bu:

- A) Axloqiy va aqliy ta`lim-tarbiya berish;
- B) Bolalardagi nuqsonlarni korrektsiyalash;
- V) Mustaqil xayot kechirish uchun zarur bo`lgan bilim, ko`nikma va malakalarni o`rgatish; G) Barcha javoblar to`g`ri.

15. Aqli zaiflik o`zi nima?

- A) Bosh miyani organik zararlanishi (tug`ma, orttirilgan);
- B) Bosh miyani organik zararlanishi natijasida bilish faoliyatning turg`un buzulishi;
- V) Ruxiy rivojlanishning orqada qolishi;
- G) Nutqida nuqsoni bo`lishi tufayli gapira olmaslik.

16. Oligofen bolalar aqliy rivojlanmaganligi natijasida qaysi darajalarga ajratib o`rgatiladi?

- A) Debil, imbetsil, idiot; B) Debil, psixik rivojlanishi sust;
- V) Imbetsil, idiot, kar; G) Kar, soqov, kech kar bo`lib qolgan bolalar;

17. Ximoyalovchi-pedagogik kun tartibi.

- A) O`quv, mexnat faoliyatini, dam olishni to`g`ri tashkil etish;
- B) Bolalarni rivojlantiradigan muxitdagi sharoit;
- V) Tibbiy tadbirlar majmuasi.
- G) Tibbiy va jismoniy sog`lomlashtirish, fizoterapevtik kun.

18. Maxsus yordamga muxtoj bolalarni kasbga yo`llash bu:

- A) Halq xo`jaligining eng muxim tarmoqlari bilan tanishtirish;
- B) Anomaliyalarini xisobga olgan xolda kasblarni birini tanlas;
- V) Daromadli kasblardan birini tanlash;
- G) Xunarmandchilikni tavsiya etish.

19. Aqliy rivojlanishda nuqson bu:

- A) Miyaning organik jaroxatlanganligi natijasida;
- B) Nutqiy nuqson; V) Ko`rish qobiliyatining buzilish;
- G) Eshitish qobiliyatining buzilishi natijasida kuzatilishi mumkin.

20. Maxsus yordamga muxtoj bolalar toifasi bu:

- A) Oligofren, psixik rivojlanishi sust;
- B) Ko`rishda, eshitishda nuqsoni bor bo`lgan;
- V) Nutq nuqsonli va xarakat-tayanch a`zolari jaroxatlangan bolalar;
- G) Barcha javoblar to`g`ri;

21. Aqli zaiflikning eng og`ir darajasi bu:

- A) Debil; B) Imbetsillik; V) Idiot; G) Ruxiy rivojlanishi sust.

22. Anomal bolalarga yordam qaysi vazirliklar tomonidan tashkil etilgan?

- A) Sog`liqni saqlash vazirligi;
- B) Mexnat va axolini ijtimoiy muxofaza etish vazirligi;
- V) Xalq ta`limi vazirligi; G) Barcha javoblar to`g`ri.

23. Kar bola - bu:

- A) Nutqida nuqsoni bor bola; B) Zaif eshitadigan bola;
- V) Kech zaif eshituvchi bo`lib qolgan bola;
- G) Bosh miyaning organik jaroxatlanishi oqibatida eshitish qobiliyati total pasaygan yoki mustaqil gapira olmaydigan bolalar.

24. Kech kar bo`lib qolgan bolalar - bu:

- A) Nutqi shakllanib bo`lgandan so`ng kar bo`lib qolgan bolalar;
B) Zaif eshituvchi bolalar; V) Kar bolalar; G) Ko`r bolalar.

25. Kasb-xunarga yo`naltiruvchi tashxis markazida qaysi mutaxasislar faoliyat ko`rsatadi?

- A) Tibbiyotchi, psixolog; B) Prorektorlar; V) Defektolog; G) Barcha javoblar to`g`ri.

26. Jismoniy yoki ruxiy rivojlanishida nuqsoni bo`lgan bolalarning ta`lim-tarbiyasi bilan qaysi fan shug`ullanadi?

- A) Logopediya, maxsus pedagogika, defektologiya;
B) Surdopedagogika, oligofrenopedagogika;
V) Tiflopedagogika, maxsus psixologiya; G) Barcha javoblar to`g`ri.

27. Qaysi fan ko`rishda nuqsoni bo`lgan bolalarning ta`lim- tarbiyasi bilan shug`ullanadi?

- A) Tiflopedagogika; B) Surdopedagogika;
V) Logopediya; G) Oligofrenopedagogika.

28. Zaif ko`ruvchi bolalarning ko`rish o`tkirligi nechagacha bo`lishi mumkin?

- A) 0, 05-0, 4; B) 0, 04-0, 3; V) 0, 02-0, 1; G) 0, 1-0, 2.

29. Oligofreniya nechta darajadan iborat?

- A) 5 ta daraja; B) 3 ta daraja; V) 4 ta daraja; G) 2 ta daraja.

30. O`zbekistonda defektolog mutaxasislarni tayorlash ishlari nechanchi yildan boshlandi?

- A) 2000 yildan; B) 1967 yildan; V) 1984 yildan; G) 1998 yildan.

31. Surdopedagog mutaxasislarni tayorlash ishlari O`zbekistonda qachondan boshlandi ?

A) 1925 yildan; B) 1976 yildan; V) 1944 yildan; G) 1968 yildan.

32. Kim bolani tekshirib, kerak bo`lsa unga korrektsiya qiladigan ko`zoynak taqib yurishni tavsiya etadi?

A) otolaringolog; B) oftalmolog; V) tiflopedagog; G) psixonevrolog.

33. Yengil darajadagi zaif eshituvchi bolalar ovoz bilan gapirilgan nutqni necha metr masofada eshitmaydi?

A) 1-3 metr; B) 6-8 metr; V) 4-6 metr; G) 2 metr.

34. Kar bolalarning necha foizida eshitish nuqsoni tug`ma bo`ladi?

A) 10-15 %da; B) 25-30 %da; V) 30-35 %da; G) 90 %da.

35. Eshitishda nuqsoni boo`lgan bolalarning ta`lim-tarbiyasi bilan qaysi fan shug`ullanadi?

A) tiflopedagogika; B) surdopedagogika;
V) logopediya; G) oligofrenopedagogika

36. Ruxan sust rivojlangan bolalar klinika-psixologik jixatdan necha turga bo`lib o`rganiladi?

A) 4 ta turga bo`lib o`rganiladi; B) 3 ta bo`lib o`rganiladi;
V) 5 ta bo`lib o`rganiladi; G) 6 ta bo`lib o`rganiladi.

**Pedagogika va psixologiya
kafedrasi o`qituvchisi :**

A. Xusanov

Kafedra mudiri:

dotsent, A.Satarov

II-variant

1. Nutq buzilishlari bolaning qanday rivojlanishga ta'sir etadi?

- A) Ruhiy rivojlanishga ta'sir etadi; B) Jismoniy rivojlanishga ta'sir etadi;
V) Estetik rivojlanishga ta'sir etadi; G) Axloqiy rivojlanishga ta'sir etadi.

2. Nutqiy muomila qobiliyatini o'zlashtirish bolada qanday zamin hozirlaydi?

- A) Harakat shakllari komillashdi;
B) Atrof – muhit haqidagi tasavvurlari shakllanadi,
V) Ahloqiy rivojlanishi takomillashadi;
G) Jismoniy rivojlanishi takomillashadi.

3. Daun kasalligi bilan kasallangan bolalarning intellekti oligofreniyaning qaysi darajasida to'g'ri ko'rsatilgan ?

- A) Debil; B) Imbetsil; V) Idiot; G) Debil va imbetsil.

4. O'zbekistonda anomal bolalar necha toifaga ajratib o'rganiladi?

- A) 7 toifaga; B) 8 toifaga; V) 9 toifaga; G) 6 toifaga.

5. Bolaning nutqni o'zlashtirishi unga qanday imkoniyatlar beradi?

- A) Xatti – harakatlarni anglash, rejalashtirish va tartibga solish;
B) To'g'ri yozishni; V) To'g'ri tushunishni; G) Ongli harakat qilishni.

6. Defektologiya asoslari fani qanday fanlar bilan bog'liq?

- A) Tarix, geografiya; B) Matematika, geometriya, tibbiyot;
V) Anatomiya, fiziologiya, gigiena, pedagogika, psixologiya, tibbiyot;
G) Astronomiya, ximiya, biologiya.

7. «Oligos» so'zi qanday ma'noni bildiradi?

- A) Kar degan ma'noni bildiradi; B) Kam degan ma'noni bildiradi;
V) Ko'r degan ma'noni bildiradi; G) Ko'p degan ma'noni bildiradi.

8 Og'ir nutq nuqsonlari bor bolalarning ta'lim-tarbiyasi bilan

qaysi fan shug'ullanadi? A) Sudropedagogika; V) Logopediya

B) Oligofrenopedagogika; G) Tiflopedagogika

9. Ruxiy rivojlanishi sust bolaning eng og'ir shakli qaysi?

A) Somatogen; B) Serebral; V) Konstuttsion; G) Psixogen.

10. Logopediya fani qanday bolalar bilan shug'ullanadi?

A) Oligofen bolalar; B) Kech kar bo`lib qolgan bolalar;

V) Og'ir nutqiy nuqsonli bolalar; G) Zaif eshituvchi bolalar.

11. Xozirgi kunda anomal bolalar qanday atamalar bilan nomlanadi?

A) Imkoniyati cheklangan bolalar; B) Aloxida extiyojli bolalar;

V) Barcha javoblar to'g'ri; G) Maxsus yordamga muxtoj bolalar.

12 O'zbekistonda anomal bolalarga yordam nechta vazirlik tomonidan tashkil etilmoqda?

A) 3 ta vazirlik tomonidan; B) 4 ta vazirlik tomonidan;

V) 2 ta vazirlik tomonidan; G) 5 ta vazirlik tomonidan.

13. Xar xil ko'rinishda tutqanoq tutib turishi qaysi kasallikda namoyon bo'ladi? A) Skolioz; B) Epileptsiya; V) Logonevroz; G) Oligofreniya;

14. Ruxan sust rivojlangan bolalar aqliy rivojlanish darajasiga ko'ra necha guruxga bo'linadi? A) 2 ta guruxga bo'linad; i B) 4 ta guruxga bo'linadi;

V) 5 ta guruxga bo'linadi; G) 3 ta guruxga bo'linadi;

15. A.R.Luriya miya faoliyatini necha funktsional blokka ajratadi?

A) 4 ta funktsional blokka ajratadi; B) 3 ta funktsional blokka ajratadi;

V) 5 ta funktsional blokka ajratadi; G) 8 ta funktsional blokka ajratadi.

16 Bilim jarayonini amalga oshiradigan asosiy miya apparatining tuzilishi qanday doiralarga ajraladi?

- A) Birlamchi, ikkilamchi, uchlamchi doiralarga ajraladi;
- B) To'rtlamchi doiralarga ajraladi; V) Ikkilamchi doiralarga ajraladi;
- G) Birlamchi doiralarga ajraladi.

17 Ijtimoiy reabilitatsiya bu nima?

- A) Anomal kishilarni jamiyatga tiklash; B) Anomal bolalarni jamiyatga moslashtirish;
- V) Anomaliyani kompensatsiyalash; G) Anomaliyalarni tuzatish, korrektsiyalash.

18. Zamonaviy logopediyadagi nutq buzilishini o'rganish va bartaraf etishda kimlarning ma'lumotlaridan foydalaniladi?

- A) M.Montessori, Ya.A.Komenskiy ma'lumotlaridan foydalaniladi;
- B) L.S.Vigotskiy., A.R.Luriya, A.Montoev ma'lumotlaridan;
- V) A.R.Beruniy, Ibn Sino ma'lumotlaridan foydalaniladi;
- G) K.D.Ushinskiy., R.Ouyen ma'lumotlaridan foydalaniladi;

19. Kim ichki nutqni chuqur tahlil qildi, uning o'ziga xos xususiyatlarini ochib berdi?

- A) A.A.Leont'ev; B) T.V.Rebina; V) L.S.Vigotskiy; G) A.R.Luriya.

20. Mujassam nuqsonli bolalar deb qanday bolalarga aytiladi?

- A) Kar, zaif eshituvchi; B) Kech kar, soqov;
- V) Kar-ko'r-soqov, shol bolalar G) Ruxiy rivojlanishi sust bolalar;

21. Zaif eshituvchi bolalar - bu

- A) Tug'ma yoki go'daklik davrida qulog'i mutlaqo eshitmay qolgan bolalar;
- B) Eshitish qobiliyatining qisman pasayishi natijasida nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar; V) Aqlan zaif bolalar;
- G) Nutqi shakllanib bo'lgandan so'ng qulog'i yaxshi eshitmay qolgan bolalar;

22 Kelib chiqish sabalariga ko`ra eshitish nuqsonlari

A) Tug`ma va orttirilgan; B) Organik va funktsionallarga ajratib.

V) Xayot davomida ottirilgan; G) Barcha javoblar to`g`ri;

23. Oligofren bolalarning yengil darajasi qaysi javobda ko`rsatilgan?

A) Debil; B) Imbetsil; V) Idiot; G) Organik dementsiya.

24. Fonetiko-fonematik komponent - bu

A) grammatik jixatdan mukammal bo`lishi G) nutqning funktsional tezligi

B) aktiv va passiv lug`at, V) tovushlar talaffuzi, ovoz, nutq tezligi, idrok

25. Tovushlar talaffuzidagi kamchiliklar - bu

A) dislaliya, rinolaliya; B) alaliya, afaziya;

V) afoniya, disfoniya, fonotseniya G) disgrafiya, agrafiya, aleksiya.

26. Sistemali nutq buzilishlari - bu

A) afoniya, afaziya; B) alaliya, afaziya; V) logonevroz; G) rinolaliya,

27. Yozma nutqdagi kamchiliklar - bu

A) dislaliya, dizatriya, rinolaliya; B) dizgrafiya, agrafiya;

V) taxilaliya, bradilaliya, battarizm, logonevroz; G) barcha javoblar to`g`ri

28. Surunkali kasalliklar bilan kasallanish natijasida asteniya xolati qaysi shakldagi RRS bolalarda kuzatiladi?

A) tserebral; B) psixogen; V) somatogen; G) konstuttsional.

29. Nutq buzilishlarini tahlili qilishda bolaning qanday yosh hususiyatlari hisobga olinadi? A) Ikki yoshgacha bo`lgan bolalar; B) Etti yoshgacha bo`lgan bolalar; V) Uch yoshgacha bo`lgan bolalar; G) Bir, ikki, uch, maktab yoshigacha.

30. Necha yoshda bolaning nutq asoslari paydo bo`ladi?

A) Bir yoshga tulishi vaqtida; B) Ikki yoshga to`lishi vaqtida;

V) Uch yoshga to`lishi vaqtida; G) To`rt yoshga to`lishi vaqtida.

31. Bolalar miya falaji – bu

- A) nerv xujayralarining yetarli darajada rivojlanmasligi
- B) markaziy nerv sistemasining organik jaroxatlanishi
- V) meningit va meningoentsefalit
- G) muskul va mushaklarning yaxshi qisqarmasligi

32. Nutq qanday vazifani bajaradi?

- A) aloqa bog'lash; B) fikr yuritish; V) kommunikativ; G) barcha javoblar to'g'ri.

33. Nutqning funktsional sistemasi necha komponentni o'z ichiga qamrab olgan? A) 1 ta; B) 2 ta; V) 3 ta; G) 4 ta.

34. Inklyuziv ta'lim - bu

- A) Anomal bolalar uchun individuallashtirilgan, sharoitiga qarab o'zgaruvchan, g'amxo'rlik bilan yondasha oladigan ta'lim tizimi;
- B) Anomal bolalar uchun tashkil etilgan differentsial ta'lim;
- V) Korrektсион ta'lim; G) Barcha javoblar to'g'ri.

35. Pedagogik deontologiyaning muhim sharti qanday munosabatlardan iborat?

- A) Logoped va bolalar muassasasi vrachi, logoped va tarbiyachi, pedagog va logoped o'rtasida o'rnatiladigan o'zaro to'g'ri munosabatlar;
- B) Tibbiyot hamshirasi va pedagog; V) Pedagog, tarbiyachi va enaga;
- G) Mudira, hamshira, pedagog.

36. Nutq apparatining tuzilishi necha qismdan iborat?

- A) 5ta qismdan iborat; B) 10 ta qismdan iborat;
- V) 20 ta qismdan iborat; G) 4 ta qismdan iborat.

**Pedagogika va psixologiya
kafedrasi o'qituvchisi :**

A. Xusanov

Kafedra mudiri:

dotsent, A.Satarov

III-variant

1. Til haqidagi murakkab funktsional sistema to`g`risidagi tushunchaga qaysi (printsip) tamoyil tayanadi?

A) Komplekslilik; B) Sistemalilik;

V) Umumdidaktik; G) Mexanizmlarni hisobga olish.

2. Kasb-xunarga yo`naltiruvchi tashxis markazida kimlar ishlaydi?

A) psixolog, defektolog, proforientator, tibbiyotchi;

B) surdopedagog, tiflopedagog; V) oligofrenopedagog, logoped

G) psixonevrolog, otolaringolog.

3. Tibbiy pedagogik komissiya a`zolari - bu

A) psixonevrolog, otolaringolog; B) okulist, surdopedagog;

V) tiflopedagog, logoped, oligofrenopedagog; G) barcha javoblar to`g`ri.

4. Anomal bolalar tashxisini qaysi tashkilot amalga oshiradi?

A) kasb-xunarga yo`naltiruvchi tashxis markazi; B) karlar jamiyati;

V) tibbiy-pedagogik komissiya; G) ko`rlar jamiyati.

5. Yordamchi mexnat ta`limi maktabida kimlar ta`lim oladi?

A) sog`lom bolalar; B) debil bolalar; V) imbetsil bolalar; G) idiot bolalar

6. Artikulyatsion bo`limning asosiy a`zolariga qanday a`zolar kiradi?

A) Til, lablar, jag` (yuqori,pastki) qattiq va yumshoq tanglay, al`violalar;

B) Qo`l, oyoq muskullari; V) Miya, ko`z og`iz, tishlar, lablar;

G) Qo`loq, ko`z, burun, og`iz;

7. Qanday bolalarni anomal bolalar deyiladi?

A) kasallikka ko`p chalinuvchi bolalar;

B) ruxiy va jismoniy kamchiligi bor bolalar;

V) talaffuzida kamchiligi bor bolalar; G) dangasa bolalar.

8.O`zbekistonda defektologiya fanini rivojlantirishda o`z xissalarini qo`shgan olimlardan qaysilarini bilasiz?

A) I.M.Salovev, A.S.Vigotskiy; B) L.Mo`minova,A.S.Aytmetova;

V) Q. Abdullaeva, S. Eshonto`raeva; G) M.Qaxramonova; S. Mikoyan.

9 Defektologiya fani nechanchi yillardan keyin rivojlana boshlagan?

A)1925 yil; B) 1935 yil; V) 1943 yil; G)1967 yil; D)1984 yil.

10. Defektologiya asoslari fani tarmoqlarini ko`rsating.

A) Pedagogika, falsafa, botanika, genetika;

B) Surdopedagogika, tiflopedagogika, oligofrenopedagogika, logopediya;

V) Psixologiya, psixokorreksiya; G) Anatomiya, dignostika, nervipatologiya;

11.O`zbekistonda Defektologiya fani nechanchi yildan rivojlana

boshladi? A)1940 yil; B) 1945 yil; V) 1950 yil; G) to`g`ri javob yo`q;

12. O`zbekistonda Defektologiya fani qaysi pedagogika institutida birinchi bo`lib tashkil etilgan?

A) Qo`qon pedagogika institutida; B) Namangan pedagogika institutida;

V) Samarqand pedagogika institutida; G) Nizomiy nomli TDPUda;

13. Nutqning to`g`ri shakllanish nimalarga bog`liq?

A) Tug`ma qobiliyatga; B) Axloqiy, aqliy rivojlanishga;

V) Jismoniy rivojlanishga, harakatlanishga;

G)Atrofdagilar nutqiga, tajribaga, to`g`ri nutq muhiti, ta`lim – tarbiyaga;

14. Anomaliyalarni kelib chiqish sabablarini ko`rsating?

A) Onaning xomiladorlik chog`ida turli yuqumli kasalliklar bilan kasallanishi;

B) Bola rivojlanishida noqulay muxit, noto`g`ri ta`lim-tarbiya;

V) Ota-onalarning spirtli ichimliklarning va narkotik moddalarning surunkali iste`mol qilishlari; G) Hamma javoblar to`g`ri.

15 Eshitish nuqsonlarni qaysi turlarini bilasiz?

A) Eshitish qobiliyati zaiflashgan bolalar; B) Kar, qulog`i og`ir bolalar;

V) Barcha javoblar to`g`ri ; G) Eshitish qobiliyati qisman buzilgan bolalar.

16. Eshitishda nuqsoni bor bo'lgan anomal bolalar qayerda ta'lim-tarbiya olishlari lozim

- A) Kar-soqov va zayif eshituvchi bolalar uchun MMTM larda, maxsus maktab internatida; B) Maktab internatlarida, kasb xunar kollejlarda;
V) Maxsus kechki maktablarda, akademik litseylarda; G) Mexribonlik uylarida.

17. Ko'rish nuqsonlarining kelib chiqish sabablarini aniqlang.

- A) Tug'ma, ortirilgan bo'ladi; B) Irsiy kasalliklar orqali bo'ladi;
V) Qizilcha kasali bilan onasi kasal bo'lishi oqibatida;
G) Barcha javoblar to'g'ri.

18. Ko'zi ojiz bolalar uchun tashkil etilgan maktablarni toping.

- A) Maxsus tashkil etilgan maktablar;
B) Maxsus ko'zi ojiz va zaif ko'ruvchi bolalar uchun mo'ljallangan maktab va maktab internatlar; V) Umumta'lim maktablari.
G) Maxsus ko'rlar maktabi qoshidagi maxsus sinflar;

19. Oligofreniyaning kelib chiqish sabablari qanday?

- A) Tug'ma va orttirilgan bo'ladi;
B) Onaning xomiladorligida turli kasalliklar bilan kasallanishi;
V) Ota-onalarning surunkali alkogolizmi; G) Barcha javoblar to'g'ri.

20. Bolaning 4 – 6 yoshida aktiv lug'ati nechta so'zgacha etadi?

- A) 2000 – 3000 ta so'zgacha; B) 3000 – 4000 ta so'zgacha;
V) 4000 – 5000 ta so'zgacha; G) 1000 – 2000 ta so'zgacha.

21. Bolalardagi nutqiy nuqsonlarning asosiy sabablari nechta?

- A) 5ta; B) 8 ta; V) 4 ta; G) 7 ta.

22. Nutq buzilishlari necha guruhga bo'linadi?

- A) 2 ta; B) 4 ta; V) 6 ta; G) 5 ta.

23. Oligofen bolalar qayerda ta'lim-tarbiya olishlari kerak?

- A) Maxsus bolalar internatlarida, yordamchi maktablarda;
B) Ulgurmovchi o'quvchilarga qoo'shilib qoladi;
V) Ommaviy maktablarda; G) Litseylarda.

24 Ruxan sust rivojlangan bolalar aqliy darajasini boshlang'ich sinflarda 5,8 foizni aniqlagan olimlardan kimlarni bilasiz?

- A) T.A. Vlasova, M.S.Pevzner; B) T.V.Egorova, K.S.Lebedinskaya;
V) N.A.Nikashina, N.A.TSipinalar; G) R.D.Triger, G.I.Jarenikovlar.

25. “Logopediya” termenining ma`nosi qanday?

- A)Tarbiyalovchi; B)Nutqni tarbiyalash; V)Ta`lim beruvchi; G) O`qitaman.

26. Ruxiy rivojlanish sustlashgan bolalar qaerda ta`lim olishlari mumkin?

- A) Internatlarda; B) Maxsus maktab-internatlarda;
V) Mexribonlik uylarida; G) Akademik litseylarda.

27. Ruxiy rivojlanishi sust bo`lgan anomal bolalaruchun mo`ljallangan sinflarda bolalar soni nechtdan iborat bo`lishi kerak?

- A)10-15 ta; B) 12-10 ta; V) 20-10 ta; G) 25-10 ta;

28. Fan sifatida logopediya fani qanday jarayon hisoblanadi?

- A) Organizmni shakllantirish; B) Nutq apparatlarini tuzatish;
V) Nutqiy faoliyati zaiflashgan shaxslarni o`qitish va tarbiyalash;
G) Harakat faoliyatini shakllantirish.

29. Xalq ta`limi tizimida anomal bolalar uchun tashkil etilgan muassasalarni ko`rsating.

- A) Yordamchi maxsus maktabgacha ta`lim muassasalari;
B) Maxsus maktab internatlar, maxsus sininflar;
V) Maxsus nogiron bolalar mexribonlik uylari; G) Barcha javoblar to`g`ri.

30. Nutq rivojlanishi jarayonida qanday qobiliyatlar shakllanadi?

- A) Bilish faoliyatining oliy shakllari, tushunarli tafakkur qobiliyatlari;
B) So`z boyligi; V) Kuchli xotira; G) Sezgirlik.

31. So`z ahamiyatiga ko`ra qanday xususiyatga ega?

- A)Ajratuvchi; B)Umumlashtiruvchi; V)Analiz qiluvchi; G)Sintez qiluvchi.

32. Nutq buzilishlari bolaning qanday rivojlanishga ta`sir etadi?

- A) Ruhiy; B) Jismoniy; V) Estetik; G) Axloqiy

33. Nutq nuqsonlari nima?

- A) Nutq nuqsonlari o`z-o`zidan barxam topmaydi, aksincha zo`rayadi;
- B) Gapiruvchining yoshiga mos kelmasligi;
- V) Logoped yordamiga muxtoj shaxslar; G) Barcha javoblar to`g`ri.

34. Nutq nuqsonlari kelib chiqish sababiga ko`ra asosan qanday turlari mavjud?

- A) To`g`ri javob yo`q; B) Organik va funktsional; V) Organik; G) Funktsional.

35. Nutq qanday paydo bo`ladi?

- A) Passiv, aktiv nutq birikishidan;
- B) Tarbiya ostida ongli nutq va fikrlash orqali;
- V) Tovushlar qo`shilishidan; G) Tovush birikmalarini talaffuz qilishdan

36. Defektologiya asoslari fani qaysi fanlar bilan bog`liq emas?

- A) Pedagogik va psixologik korrektsiya; B) Tilshunoslik, anatomiya, genetika;
- V) Psixologiya, pedagogika, diagnostika; G) Xuquqshunoslik, siyosatshunoslik.

**Pedagogika va psixologiya
kafedrasi o`qituvchisi :**

A. Xusanov

Kafedra mudiri:

dotsent, A.Satarov

Korreksion pedagogika fanidan test savollari

I – VARIANT

1. Korreksion pedagogika va logopediya fani qanday fan?

- A.** Ta`lim – tarbiya beruvchi;
- B.** Nutq buzilishlari haqidagi ;
- C.** Nutq organlari haqidagi;
- D.** Nutq buzilishlarini o`rganish, tuzatish, oldini olish haqidagi

2. “Logopediya” termenining ma`nosi qanday?

- A.** “Tarbiyalovchi”; **B.** “Nutqni tarbiyalash”;
- C.** “Ta`lim beruvchi”; **D.** “O`qitaman”.

3. Fan sifatida logopediya fani qanday jarayon hisoblanadi?

- A.** Organizmni shakllantirish;
- B.** Nutq apparatlarini tuzatish;
- C.** Nutqiy faoliyati zaiflashgan shaxslarni o`qitish va tarbiyalash;
- D.** Harakat faoliyatini shakllantirish.

4. Zamonaviy logopediya qanday strukturaga bo`linadi?

- A.** O`smirlar va katta yoshdagilar;
- B.** 20 yoshdan 30 yoshgacha bo`lgan kishilar;
- C.** Maktab bolalar logopediyasi;
- D.** Maktabgacha yoshli, maktab bolalar logopediyasi, o`smirlar va katta yoshdagilar logopediyasi;

5. Logopediyaning asosiy maqsadi nimalardan iborat?

- A.** Tarbiyasi buzuv bolalarni tarbiyalash; **B.** Ta`lim berish;
- C.** Nutq nuqsonining oldini olish; **D.** Jismonan rivojlantirish;

6. Logopediya fanining necha vazifalari bor?

- A.** 3 ta; **B.** 5 ta; **C.** 10 ta; **D.** 9 ta;

7. Logopediya fanining vazifalarida uning qanday yo`nalishlari belgilab berilgan?

- A.** Logopedik yordamni tashkil etish **B.** Nazariy va amaliy
- C.** Metodik **D.** Nutqning shakllanishi

8. Logopediya fanining vazifalarini hal etish uchun nechta vazifa amalga oshirilishi kerak?

A. 3 ta **B.** 8 ta **C.** 10 ta **D.** 4 ta

9. Logopediyaning to`rtinchi vazifasining yo`nalishi nimalardan iborat?

A. Nutq buzilishlarining oldini olish uchun aholi o`rtasida logopedik bilimlar targ'ibotini olib borish

B. Logopediyaning ta`sir kuchini belgilash

C. Nuqsonlarning oldini olish

D. Sezuvchanlik qobiliyatini rivojlantirish

10. Logopedik ta`sir etishning asosiy mazmuni nimalardan iborat?

A. Nutqning rivojlanishi, nuqsonli nutqni tuzatish va nuqsonlarning oldini olish

B. Diqqat jarayonlarini rivojlantirish nutqni tuzatish va nuqsonlarning oldini olish **C.** Bola shaxsini tarkib toptirish

D. Sotsial munosabatlarni tarkib toptirish

11. Nutq rivojlanishi jarayonida qanday qobiliyatlar shakllanadi?

A. Bilish faoliyatining oliy shakllari, tushunarli tafakkur qobiliyatlari

B. So`z boyligi **C.** Kuchli xotira **D.** Sezgirlik

12. So`z ahamiyatiga ko`ra qanday xususiyatga ega?

A. Ajratuvchi **B.** Umumlashtiruvchi **C.** Anadiz qiluvchi **D.** Sintez qiluvchi

13. Nutq buzilishlari bolaning qanday rivojlanishga ta`sir etadi?

A. Ruhiy **B.** Jismoniy **C.** Estetik **D.** Axloqiy

14. Nutqiy muomila qobiliyatini o`zlashtirish bolada qanday zamin hozirlaydi?

A.Harakat shakllari komillashdi

B. Atrof – muhit haqidagi tasavvurlari shakllanadi, uni aks ettirish shakllari takomillashadi **C.** Ahloqiy rivojlanishi takomillashadi

D. Jismoniy rivojlanishi takomillashadi.

15. Bolaning nutqni o`zlashtirishi unga qanday imkoniyatlar beradi?

A. Xatti – harakatlarni anglash, rejalashtirish va tartibga solish

B. To`g`ri yozishni **C.** To`g`ri tushunishni **D.** Ongli harakat qilishni

16. Logopediya fani qanday fanlar bilan bog'liq?

- A.** Tarix, geografiya **C.** Matematika, geometriya, (meditsina) tibbiyot
B. Anatomiya, fiziologiya, gigiena, pedagogika, psixologiya, nutq o`stirish, (meditsina) tibbiyot **D.** Astronomiya, ximiya, biologiya

17. Logopediya fani tuzimiga qanday fanlar kiradi?

- A.** Surdopedagogika, tiflopedagogika, oligofrenopedagogika, maxsus psixologiya **B.** Mahsus pedagogika, umumiy pedagogika
C. Umumiy psixologiya, differentsial psixologiya, yosh o`smirlar psixologiyasi
D. Ijtimoiy oila pedagogikasi, ijtimoiy oila psixologiyasi

18. A.R.Luriya miya faoliyatini necha funktsional blokka ajratadi?

- A.** 4 ta **B.** 3 ta **C.** 5 ta **D.** 8 ta

19. Bilim jarayonini amalga oshiradigan asosiy miya apparatining tuzilishi qanday doiralarga ajraladi?

- A.** Birlamchi, ikkilamchi, uslamchi **B.** To`rtlamchi **C.** Ikkilamchi **D.** Birlamchi

20. Logopediya qanday patologiya bilan bog'langan?

- A.** Otorinolarinologiya **B.** Psixopotologiya, nevpotologiya
C. Pediatriya, oligofreniya klinikasi **D.** Barcha javoblar to`g`ri

21. Logopediya fani o`z vazifalarni qanday fanlar yordamida muvaffaqiyatli bajarishi mumkinmi?

- A.** Tibbiyot, nevpotologiya, bolalar psixologiyasi **B.** Anatomiya, fiziologiya
C. Psixologiya, pedagogika **D.** Ona tili va adabiyot

22. Zamonaviy logopediyadagi nutq buzilishini o`rganish va bartaraf etishda kimlarning ma`lumotlaridan foydalaniladi?

- A.** M.Montessori, Ya.A.Komenskiy **D.** K.D.Ushinskiy., R.Ouyen
B. L.S.Vigodskiy., A.R.Luriya, A.Montoev **C.** A.R.Beruniy, Ibn Sino

23. Kim ichki nutqni chuqur tahlil qildi, uning o`ziga xos xususiyatlarini ochib berdi?

- A.** A.A.Leont`ev **B.** T.V.Rebina **C.** L.S.Vigotskiy **D.** A.R.Luriya

24. Kim nutq nuqsonlarida uchraydigan uch tamoyil – nutq nuqsonlarining rivojlanish, unga ma`lum tizim bo`yicha yondashishi hamda nutq nuqsonlarini bolaning psixik rivojlanishi bilan bog`liq tomonlar bilan kuzatish tamoyillarini ishlab chiqdi?

A. R.E.Levina **B.** T.V.Bebina **C.** L.S.Vigoteskiy **D.** A.R.Luriya

25. Nutq buzilishlarini tahlili qilishda bolaning qanday yosh hususiyatlari hisobga olinadi?

A. Ikki yoshgacha bo`lgan bolalar **B.** Etti yoshgacha bo`lgan bolalar

C. Uch yoshgacha bo`lgan bolalar

D. Bir yoshgacha, ikki yoshgacha, uch yoshgacha, maktab yoshigacha

26. Necha yoshda bolaning nutq asoslari paydo bo`ladi?

A. Bir yoshga to`lishi vaqtida **B.** Ikki yoshga to`lishi vaqtida

C. Uch yoshga to`lishi vaqtida **D.** To`rt yoshga to`lishi vaqtida

27. Logoped nutq kamchiliklarini tahlil qilishda nimalarga e`tibor qaratadi?

A. Harakat organlarining tuzilishi

B. Bola sog`lig`ining umumiy holati, harakat qismlari, ko`rish eshitish organlari, aqliy darajasi, tana tuzilishlari

C. Nerv sistemasining tuzilishi **D.** Ovqat hazil qilish organining tuzilishi

28. Logopediya fani qanday tamoyillarga tayanadi?

A. Sistemalilik, antogenitik, komplekslilik

B. Etialogiya va mexanizmlarni hisobga olish

C. Nuqsonli nutqning buzilish alomatlari

D. Sistemalilik, komplekslilik, rivojlanish, faoliyatli yondashuv, ontogenitik, etnologiya, mexanizmlarni hisobga olish

29. Til haqidagi murakkab funktsional sistema to`g`risidagi tushunchaga qaysi (printsip) tamoyil tayanadi?

A. Komplekslilik **B.** Sistemalilik **C.** Umumdidaktik

D. Mexanizmlarni hisobga olish

30. Nutq buzilishlarini o`rganish va tuzatishda didaktik tamoyillar qaysilar?

- A.** Og`zaki, amaliy **C.** Ko`rgazmali **D.** Yakka tartibda yondashish
B. Ko`rgazmalilik, tushunarlilik, onglilik, yakka tartibda yondashish

31. Logopedi fani metodlarini necha guruhga bo`lish mumkin?

- A.** 3 ta **B.** 5 ta **C.** 4 ta **D.** 6 ta

32. Bolalarni o`qitish, tarbiyalash, ularning buzilgan nutqlari yuzasidan olib boriladigan ishlaring samaradorligiga erishish uchun kimning shaxsi birinchi darajali ahamiyat kasb etadi?

- A.** Pedagogning **B.** Logopedning **C.** Psixologning **D.** Tarbiyachining

33. O`quv – tashkiliy, o`quv pedagogik, o`quv – bilish malakalarini o`zlashtirish, ilg`or tajribalarini umumlashtirish, bola nutqini tuzatishning eng yaxshi vositalari bo`yicha izlanish olish borish kimning vazifasiga kiradi?

- A.** Tarbiyasining **B.** Uslubchining
C. Tarbiyachi, uslubchi, pedagog, logoped **D.** Pedagogning

34. Pedagogik deontologiyaning muhim sharti qanday munosabatlardan iborat?

- A.** Logoped va bolalar muassasasi vrachi, logoped va tarbiyachi, pedagog va logoped o`rtasida o`rnatiladigan o`zaro to`g`ri munosabatlar
B. Tibbiyot hamshirasi va pedagog
C. Pedagog, tarbiyachi va enaga **D.** Mudira, hamshira, pedagog

35. Nutq buzilishlari necha xususiyat bilan ajralib turadi?

- A.** 5 ta xususiyat **B.** 6 ta xususiyat **C.** 2 ta xususiyat **D.** 4 ta xususiyat

36. Nutq apparatining tuzilishi necha qismdan iborat?

- A.** 5ta qism **B.** 10 ta qism **C.** 20 ta qism **D.** 4 ta qism

**Pedagogika va psixologiya
kafedrasi o`qituvchisi :**

A. Xusanov

Kafedra mudiri:

dotsent, A.Satarov

II – VARIANT

1. Artikulyatsion bo`limning asosiy a`zolariga qanday a`zolar kiradi?

- A.** Til, lablar, jag' (yuqori va pastki) qattiq va yumshoq tanglay, al'violalar
- B.** Qo'l, oyoq muskullari
- C.** Miya, ko'z og'iz, tishlar, lablar
- D.** Qo'loq, ko'z, burun, og'iz

2. Nutqning to`g`ri shakllanish nimalarga bog`liq?

- A.** Tug'ma qobiliyatga
- B.** Jismoniy rivojlanishga, harakatlanishga
- C.** Atrofdagilar nutqicha, tajribaga, to`g`ri nutq muhiti, ta`lim – tarbiyaga
- D.** Axloqiy, aqliy rivojlanishga

3. Nutq buzilishlariga to`g`ri (diagnoz) tashhiz qo`yish nimalarga bog`liq?

- A.** Nutqning rivojlanish xususiyatlarini bilish
- B.** Aqliy rivojlanish xususiyatlarini bilish
- C.** Psixik rivojlanish xususiyatlarini bilish
- D.** Jinsiy rivojlanish xususiyatlarini bilish

4. A.N.Monti`ev bola nutqning shakllanishini necha davrga bo`lib ko`rsatadi?

- A.** 4 ta davrga
- B.** 6 ta davrga
- C.** 2 ta davrga
- D.** 8 ta davrga

5. G.L.Rozengrad-Pupko bolada nutq rivojlanishini necha davrga ajratadi?

- A.** 5 ta
- B.** 4 ta
- C.** 2 ta
- D.** 1 ta

6. “Gu-gu”lash bolaning necha oyligida paydo bo`ladi?

- A.** 5 oyligida
- B.** 9 oyligida
- C.** 2 oyligida
- D.** 1 oyligida

7. Na – na – na, be – be – be, da – da – da, pa – pa – pa bo`g`inlarni talaffuz etish bolaning necha oyligidan boshlanadi?

- A.** 6 oyligida
- B.** 8 oyligida
- C.** 9 oyligida
- D.** 11 oyligida

8. Bolaning 4 – 6 yoshida aktiv lug`ati nechta so`zgacha etadi?

- A.** 2000 – 3000 ta so`zgacha
- B.** 3000 – 4000 ta so`zgacha
- C.** 4000 – 5000 ta so`zgacha
- D.** 1000 – 2000 ta so`zgacha

9. Bolalardagi nutqiy nuqsonlarning asosiy sabablari nechta?

- A.** 5 ta
- B.** 8 ta
- C.** 4 ta
- D.** 7 ta

10. Nutq buzilishlari necha guruhga bo'linadi? A. 2 ta B. 4 ta C. 6 ta D. 5 ta

11. Markaziy nerv sistemasini u yoki bu qismarining buzilish, zararlanishi natijasida kelib chiqadigan buzilish qanday buzilishga kiradi?

A. Markaziy buzilish B. Periferik buzilish C. Funktsional buzilish D. A va B

12. Nutq jarayonida ishtirok etadigan a'zolar tuzilishida hech qanday o'zgarishlar bo'lmaydigan buzilishlar qanday buzilishlar hisoblanadi?

A. Periferik B. Funktsional C. Markaziy D. Periferik, markaziy

13. Artikulyatsion apparatning noto'g'ri tuzilishi yoki buzilishi va periferik nerv artikulyatsion organ innervatsiyasining buzilishdan kelib chiqadigan buzilishlar – qanday buzilish hisoblanadi?

A. Markaziy B. Funktsional C. Periferik D. Markaziy, funtsional

14. Alaliya – nutqning qanday buzilishga kiradi?

A. Nutqning rivojlanmay qolishi B. Nutqning qisman yoki to'liq yo'qolishi

C. Nutqning to'liq yo'qolishi D. Tili chuchuklik

15. Afaziya nutqning qanday buzilishga kiradi?

A. Bosh miyaning muayyan joyi shikastlanishi bilan bog'liq holda nutqning to'liq yoki qisman yo'qolishi B. O'qish jarayonining qisman buzilishi

C. Yozish jarayonining buzilishi D. Tili chuchuklik

16. Dislaliya nutq buzilishining qanday turiga kiradi?

A. Yozish jarayonining qisman buzilishi B. O'qish jarayonining buzilishi

C. Tovush talaffuz qilishning normal eshitish va nutq apparatining saqlangan innervatsiyasi paytida buzilishi

D. Bosh miyaning muayyan joyi shikastligi bilan bog'liq holda nutqning to'liq yoki qisman yo'qolishi

17. Disgrafiya – qanday buzilishi turiga kiradi?

A. O'qish jarayonining buzilishi B. Yozish jarayonining buzilishi

C. Tili chuchuklik D. Eshitish organlarining buzilishi.

18. Diskleksiya-buzilishning qanday turiga kiradi?

A. Yozish jarayonining buzilishi B. O'qish jarayonining buzilishi

C. Gapirish jarayonining buzilishi D. Eshitish organlarining buzilishi

19. Surdopedagogika – qanday fan?

- A. Eshitishda kamchiligi bo'lgan bolalarni o'qitish va tarbiylash
- B. Aqli zaif bolalarning o'qitish, tanlash
- C. Bosh miya tizimidagi ma'lum bir psixik jarayonlar bilan aloqadorligini o'rganish
- D. To'g'ri javob yo'q

20. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan olib boriladigan ishda logoped necha metoddan foydalandi?

- A. 2 ta B. 4 ta C. 3 ta D. 1 ta

21. Tovushlarni nutqda mustahlash, hikoya, suhbat qilish jarayonida bog'langan va tushunarli nutq ko'nikmalarini rivojlanish, duduqlanishni bartaraf etishda nimalardan foydalandi?

- A. Magnitofon, plastinkadagi ovozlarni takrorlash
- D. Amaliy metodlardan
- B. Diofil'mlar, kinofil'mlardan
- C. Ko'rgazmali metodlardan

22. Bolalarning nutqi yozilgan magnitofon lentalarni tahlil qilish, nuqsonlarni ajratib olish, korreksion ish bosqichlardagi nutqini solishtirish uchun xizmat qilishda va ishning samaradorligini oshirishda logoped nimalardan foydalandi?

- A. Diofil'm, kinofil'mlardan
- B. Magnitofon, plastikkadagi ovozlarni takrorlash
- C. Og'zaki metodlaridan
- D. Diofil'm, magnitofon

23. Ta'riflash va tushuntirish o'z ichiga qanday metodlarni oladi?

- A. Og'zaki metod
- B. Ko'rgazmali
- C. Amaliy
- D. Ko'rgazmali va amaliy

24. Logopedik ta'sir qanday shakllarda amalga oshiriladi?

- A. Frontal
- B. Guruhli
- C. Frontal, guruhli, individual, mashg'ulotlar va dars
- D. Individual mashg'ulotlar va dars

25. Fonematik eshitish bolada qanday shakllanadi?

- A. Nutqiy aloqa asosida
- B. Harakatlanish asosida
- C. Ovqatlanish asosida
- D. Gapirish asosida

26. Fonatriya – qanday kasalliklarning vujudga kelishi va ularni davolash yo`llarini o`rganadi?

- A.** Ovoz apparati kasalliklarini va vujudga kelishi va ularni davolash yo`llarining o`rgandi
- B.** Harakat organlarining kasalliklari
- C.** Eshitish organining kasalliklarining vujudga kelishi va ularni davolash yo`llarini
- D.** Ko`rish organining kasallari

27. Organik ovoz buzishlarining sababi nima?

- A.** Ovoz apparatning noto`g`ri rivojlanishi natijasida
- B.** Kamqonlik natijasidagi buzilishlar
- C.** Yaxshi eshitishmaslik natijasida
- D.** Ko`rishning pasayib ketishi natijasida

28. Noto`g`ri talaffuz nutq kamchiligi haqidagi birinchi ma`lumotlar qanday olimlar tomonidan aniqlangan?

- A.** L.S.Vigodskiy, A.R.Luriya
- B.** A.Mont`ev, R.E.Levina
- C.** Piutariya, Gippokrat, Kladi Gaden
- D.** Merkurialis, Al`bert Fon Galler

29. Rinolaliya qanday nutq buzilishlariga kiradi?

- A.** Burun nutq apparatning anatomik va fiziologik kamchiliklariga sababli ovoz tembri va tovushlar talaffuzidagi buzilishlar
- B.** Artikulyatsion nutq buzilishlari
- C.** Soqovlik
- D.** Tili chuchuklik

30. Dislaliya – ning ma`nosi?

- A.** Nutq buzilishi
- B.** Nutq apparatning buzilishi
- C.** Harakat faoliyatining buzilishi
- D.** Eshitish faoliyatining buzilishi

31. Rinolaliya – nutq buzishning kelib chiqishga qarab necha shaklga bo`linadi?

- A.** 4 ta
- B.** 3 ta
- C.** 2 ta
- D.** 6 ta

32. Burun bo`shlig`idagi o`tkazuvchanlikning buzilishi qanday rinolaliya shakliga kiradi?

- A.** Funktsional yopiq rinolaliya
- B.** Organik yopiq rinolaliya
- C.** Yopiq rinolaliya
- D.** Organik yopiq rinolaliya, funktsional yopiq rinolaliya

33. Miyaning turli joylarida jarohatlanish natijasida hosil bo`ladigan nutq buzilishi – qanday nutq buzilishlari hisoblandi?

A. Dislaliya **B.** Rinolaliya **C.** Dizartriya **D.** Alaliya

34. Dizartriya necha shaklda namoyon bo`ladi?

A. 4 shaklda **B.** 6 shaklda **C.** 5 shaklda **D.** 2 shaklda

35. Uzunchoq miyada joylashgan juft nervlarning yadrolari va ildizchalarining zararlanishi qanday dizartriya shakliga kiradi?

A. Bul`bar dizartriya **B.** Psevdo`l`bor dizartriya

C. Qobik dizartriya **D.** Miyachini dizartriya

36. Bolalarning ilk yoshlik davrida tug`ruq vaqtida yoki embrion davrida turli bosh miya kasalliklari – ensefaliya, miya ishishlari hamda miya jarohatlari sababli bosh miyaning organik jarohatlanishi dizartriyaning qanda shakliga kiradi?

A. Bul`bar dizartriya **B.** Psevdo`l`bor dizartriya

C. Qobiq dizartriya **D.** Miyachali dizartriya

**Pedagogika va psixologiya
kafedrasi o`qituvchisi :**

A. Xusanov

Kafedra mudiri:

dotsent, A.Satarov

III-VARIANT

1. Nutqning sur`ati, ritmi va intonatsiyasining buzish dizartriyaning qanday shakli hisoblanadi?

- A. Qobiq dizartriya B. Qobiq estetik dizartriya
C. Miyachali dizartriya D. Bo`l`bor dizartriya

2. Bolaning til orqali muloqot vositasidan butunlay ajralishi nutq buzilishining qanda turiga kiradi?

- A. Dislaliya B. Dizartriya C. Alaliya D. Rinolaliya

3. Bosh miya katta yarim sharidachi nutq doiralarining buzilishga qarab alaliyaning necha shakli mavjud?

- A. 4 shakli B. 2 shakli C. 5 shakli D. 8 shakli

4. Nutq harakat analizatori faoliyatining buzilish alaliyaning qaysi shakliga kiradi?

- A. Motor B. Sensor C. Retorik D. Ichki va tashqi

5. Nutq eshitish analizatorlarining buzilishi alaliyaning qanday buzilish shakliga mansub?

- A. Sensor B. Motor C. Ichki va tashqi D. Retorik

6. Yoshi katta kishilardagi miya qon aylanishlarning buzilishi oqibatida yuzaga keladigan nutq buzilishlari qanday turga kiradi?

- A. Alaliya B. Afaziya C. Dizartriya D. Rinolaliya

7. Alaliya – so`zining ma`nosi nima?

- A. Eksperssiv nutqning rivojlanmaganligi
B. Impressiv nutqning rivojlanmaganligi
C. Inkori D. A va B to`g`ri, nutq

8. “Afaziya” atamasi logopediyaga kim tomonidan qaysi asrda olib kirilgan?

- A. XIX asrda frantsuz olimi Pfusso tomonidan
B. XIX asrda I.I.Panchenko tomonidan
C. XIX asrda E.M.Mastyukova tomonidan
D. XIX asrda L.A.Danilova tomonidan

9. Afaziya qanday kasalliklar natijasi hisoblanadi?

- A. Bosh miyaning jarohatlanishi, o'smalarning paydo bo'lishi, qon aylanishning buzilishi
- B. Nutqning harakatlantiruvchi markazining buzilishi
- C. Ovoz apparlarni harakatlanishning buzilishi
- D. Til harakati apparatining buzilish

10. Afaziya – nutq buzilishlarini qaysi olimlar o'rganib chiqqan?

- A. P.K.Anoxin, A.N.Leont`ev B. L.R.Luriya, e.S.Beyn, V.M.Kogan
- C. I.A.Pavlov, P.K.Anoxin D. A.R.Luriya, E.S.Beyn

11. Tadqiqot ishlari natijasida afaziyaning qanday shakllari aniqlandi?

- A. Motor afaziya
- B. Motor, sensor, amnestik afaziya
- C. Senson, motor afaziya
- D. Motor, sensor

12. Nutqning harakatlantiruvchi markazining buzilishda yuzaga keladigan buzilish qanday afaziya shakliga kiradi?

- A. Senson afaziya B. Motor afaziya
- C. Amnestik afaziya D. Total afaziya

13. Nutqni eshitadigan, lekin nima haqidaligi anglamaydigan nutq buzilish afaziyaning qaysi shakldagi buzilishga kiradi?

- A. Sensor afaziya B. Motor afaziya
- C. Amnestik afaziya D. Total afaziya

14. Gapirish va nutqni idrok etish qobiliyatlarining yo`qolishi afaziyaning qaysi shakli?

- A. Total afaziya B. Sensor C. Motor D. Amnestik

15. Tilni pastli lab ustiga qo`ygan holda esnash, yo`nalish ko`rinishdagi mashqlar qanday mashqlar hisoblanadi?

- A. Til mashqlari B. Yumshoq tanglay mashqlari
- C. Jag' mashqlari D. Tishlar mashqlari

16. Tilni keng holatda ko`rsatish – og'izni kirgizish, tilni keng holatda pastki lab ustiga qo'yish, yuqori lab tomon ko'tarish, tilni og'izga kirgizish, og'izni ochish va navbatma – navbat tilni keng va tor holda ko`rsatish qanday mashq qilish turiga kiradi?

- A.** Yumshoq tanglay mashqlari **B.** Til mashqlari
C. Tish mashqlari **D.** Jag' mashqlari

17. Sog' odamlarning til faoliyatlarini sustlashishi, ba'zi bir kasb mutaxassisliklariga naloqiqligini tug'diradigan kasallik qanday kasallik hisoblanadi?

- A.** Ovoz apparatining kasalliklari **B.** Harakat organlarining kasalliklari
C. Eshitish faoliyatining kasalliklari **D.** Sezish faoliyatining kasalliklari

18. Sirg'aluvchi tovushlarga qaysi tovushlar kiradi?

- A.** S, Z, I **B.** SH, J, CH **C.** L, R, NG **D.** V, B, D

19. Jarangli tovushlarga qaysi tovushlar kiradi?

- A.** A, O, S, U **B.** K, G, X, Q, G', H **C.** V, B, D **D.** S, Z, U

20. Til orqa, chuqur til orqa tovushlarga qaysi tovushlar kiradi?

- A.** A, O, U, O` **B.** K, G, X, G', H **C.** SH, J, U **D.** S, Z, TS

21. Ketma – ket tovushlardan bug'inlar tuzish qanday tekshirish turlarga kiradi?

- A.** Fonematik sintezni tekshirish **B.** Fonematik tasavvurlarni tekshirish
C. Fonetik o`quv **D.** Grammatik tuzilishni tekshirish

22. So`zdagi tovushlar sonini aniqlash, so`zda nechta tovushlar borligini aniqlash tekshirishning qanday tekshirish turiga kiradi?

- A.** Fonematik sintezni tekshirish
B. Tovushning so`zdagi ketma – ketligi aniqlash
C. Fonematik tasavvurni tekshirish **D.** So`z ichida kerakli tovushlarni aniqlash

23. Nutq buzilishlarini tartibga solishni takomillashtirish maktabcha ta`lim muassasalarida kimning vazifasiga kiradi?

- A.** Enaganing vazifasiga **B.** Tarbiyachining vazifasiga
C. Uslubchining vazifasiga **D.** Logopedning vazifasiga

- 24. Nutq buzilishlarini tartibga solishda yana muhim va murakkab masala nimalardan iborat?** A. Ahloqsiz bolalarni tartibga solish
B. Aqliy qoloq va zaif eshitadigan bolalarning nutq buzilishlarini tartibga solish
C. Jismonan zaif bolalarning harakatlanishini tartibga solish
D. Yaxshi ko`rmaydigan bolalarning harakatini tartibga solish
- 25. Bosh miya tizimidagi ma`lum bir psixik jarayonlar bilan aloqadorligini o`rganishni qanday fan o`rganadi?**
A. Patopsixologiya B. Neyropsixologiya
C. Olegofrenopedagogika D. Surdpedagogika
- 26. Jarangli undosh tovushlarning jarangsiz undosh tovushlarga almashtirilishi qanday nuqson turiga kiradi?**
A. Jaranglatish nuqsonlari B. Yotatsizm C. Gammatsizm D. Xitizm
- 27. “Y” – tovushining nutqda yo`qligi va “y” tovushining almashtirilishiga nima deyiladi?** A. Xitizm B. Yotatsizm C. Gammatsizm D. Kappatsizm
- 28. “K” tovushning nutqda yo`qligi va “k” tovushining almashtirilishiga nima deyiladi?** A. Koppatsizm B. Yotatsizm C. Xitizm D. Gammatsizm
- 29. Surdpedagogika – qanday fan?**
A. Eshitishda kamchiligi bo`lgan bolalarni o`qitish va tarbiyalash
B. Aqli zaif bolalarning o`qitish, tarbiyalash
C. Bosh miya tizimidagi ma`lum bir psixik jarayonlar bilan aloqadorligini o`rganish D. To`g`ri javob yo`q
- 30. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan olib boriladigan ishda logoped necha metoddan foydalandi?** A. 2 ta B. 4 ta C. 3 ta D. 1 ta
- 31. Tovushlarni nutqda mustahlash, hikoya, suhbat qilish jarayonida bog`langan va tushunarli nutq ko`nikmalarini rivojlanish, duduqlanishni bartaraf etishda nimalardan foydalandi?**
A. Magnitofon, plastinkadagi ovozlarni takrorlash
B. Diofil`mlar, kinofil`mlardan C. Ko`rgazmali metodlardan
D. Amaliy metodlardan

32. Soʻzlar ahamiyatga koʻra qanday xususiyatga ega?

A. Ajratuvchi **B.** Umumlashtiruvchi **C.** Anadiz qiluvchi **D.** Sintez qiluvchi

33. Nutq buzilishlari bolaning qanday rivojlanishga taʼsir etadi?

A. Ruhiy **B.** Jismoniy **C.** Estetik **D.** Axloqiy

34. Nutqiy muomila qobiliyatini oʻzlashtirish bolada qanday zamin hozirlaydi?

A. Harakat shakllari takomillashdi

B. Atrof – muhit haqidagi tasavvurlari shakllanadi, uni aks ettirish shakllari takomillashadi **C.** Ahloqiy rivojlanishi takomillashadi

D. Jismoniy rivojlanishi takomillashadi.

35. Bolaning nutqni oʻzlashtirishi unga qanday imkoniyatlar beradi?

A. Xatti – harakatlarni anglash, rejalashtirish va tartibga solish

B. Toʻgʻri yozishni **C.** Toʻgʻri tushunishni **D.** Ongli harakat qilishni

36. Logopediya fani qanday fanlar bilan bogʻliq?

A. Tarix, geografiya

B. Anatomiya, fiziologiya, gigiena, pedagogika, psixologiya, nutq oʻstirish, (meditsina) tibbiyot

C. Matematika, geometriya, (meditsina) tibbiyot

D. Astronomiya, ximiya, biologiya

**Pedagogika va psixologiya
kafedrasi oʻqituvchisi :**

A. Xusanov

Kafedra mudiri:

dotsent, A.Satarov

Adabiyotlar ro'yxati

№	Mualliflar	Adabiyotning nomi
1	I.A.Karimov.	O'zbekiston buyuk kelajak sari. T. «O'zbekiston» 98 yil
2	I.A.Karimov.	Barkamol avlod orzusi. T. «Sharq» 1999 yil
3	I.A. Karimov	Yuksak ma`naviyat engilmas kuch, Ma`naviyat nashriyoti, Toshkent, 2010 yil
4	P. M. Po`latova.	Maxsus pedagogika, G'.G'ulom nashriyoti, Toshkent, 05
5	K.Q. Mamedov, M. I. Sag'atov	Oligofrenopedagogika, O`qituvchi nashriyoti, Toshkent, 1994 y
6	V. Raxmanova	Maxsus pedagogika, G'.G'ulom nashriyoti, Toshkent,
7	M. Ayupova	Logopediya asoslari, Fan nashriyoti , Toshkent, 2007 yil.
8	R. shmuxamedov, A. Abduqodirov,	Ta`limda inavatsion texnologiyalar, Iste`dod jamg'armasi, Toshkent, 2008 yil
9	R. shmuxamedov, A. Abduqodirov,	Tarbiyada inavatsion texnologiyalar, Iste`dod jamg'armasi, Toshkent, 2010 yil
10	M.X.To`xtaxo`jae va va boshqalar	Pedagogika, Faylasuflar milliy jamiyati nashriyoti, Toshkent, 2010 yil
11	M.N. Aminov	Tarbiya entsiklopediyasi, Toshkent, 2010 yil
12	M. Asqarova, S. Matchonov	Kichik yoshdagi bolalar nutqini o`stirish, O`zbekiston nashriyoti, Toshkent, 2001 yil.
13	U. Fayzieva	Maktabgacha yoshdagi eshitishda muammosi bo`lgan bolalar ta`limi, Ilm ziyo nashriyoti, toshkent, 2006 yil.
14	L.S. Volkova	Logopediya Prosveshenie, Moskva, 1989 god
15	F.F. Rau	Metodika obucheniya proiznosheniyu v shkole gluxix, Prosveshenie, Moskva, 1981 god
16	M. A. Povalyaeva	Spravochnik logopeda, Feniks, Rostov-na-Donu, 2007 god.
17	A. Xusanov.	Pedagogik korrektsiya fanida uquv uslubiy majmua, Namangan, 2010yil
18	A. Xusanov.	Defektologiya asoslari fanidan uquv uslubiy majmua, Namangan, 2007 yil.